

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Prof. dr hab. Wojciech Szczygielski

Prof. dr hab. Wojciech Szczygielski urodził się 29 kwietnia 1934 r. w Poznaniu, ale od zakończenia II wojny światowej mieszka w Łodzi. Jest absolwentem IX LO w Łodzi. Zgodnie z tradycją rodzinną – matka Joanna z Gładyszów i ojciec Waław Szczygielski byli historykami, absolwentami UAM w Poznaniu – w 1951 r. podjął studia historyczne na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UŁ. W 1955 r. na podstawie pracy pt. „Obowiązki i powinności miast i mieszczaństwa w Polsce od XIII do połowy XV wieku” napisanej pod kierunkiem prof. dra Stefana Krakowskiego na seminarium z Historii Polski Średniowiecznej i Nauk Pomocniczych Historii otrzymał tytuł zawodowy magistra historii. Po rocznym okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Łodzi od 1 września 1956 r. aż do końca roku akademickiego 2005/2006 pracował nieprzerwanie w Uniwersytecie Łódzkim. To było 50 lat w służbie społeczeństwu i nauce.

W latach 1956-1966 pracował kolejno jako asystent, starszy asystent i adiunkt w Katedrze Historii Polski XVI-XVIII w., którą kierował prof. dr hab. Bohdan Baranowski. W 1961 r. obronił doktorat na podstawie pracy „Produkcja rolnicza gospodarstwa folwarcznego w Wieluńskim od XVI do XVIII wieku” (Łódź 1963). W nurcie historii gospodarczej mieści się również Jego rozprawa habilitacyjna pt. „Gospodarka stawowa na ziemiach południowo-zachodniej Rzeczypospolitej w XVI-XVIII w. Studium z dziejów postępu w dawnym gospodarstwie wiejskim” (Wydawnictwo UŁ 1965). W latach 1966-1979 był zatrudniony na etacie docenta, a po uzyskaniu tytułu profesorskiego na etacie profesora nadzwyczajnego w latach 1979-1990, a następnie na etacie profesora zwyczajnego w latach 1990-2004.

W biografii profesora Wojciecha Szczygielskiego słusznie podkreśla się wszechstronność jego warsztatu badawczego. Wychowany – w sensie

akademickim – na źródłach średniowiecznych szybko musiał przyswoić sobie o wiele obfitsze zasoby źródeł nowożytnych i wykazać swój kunszt krytyczny w stosunku do nowego rodzaju przekazów, głównie typu gospodarczego, którymi poprzednia epoka nie mogła zbytnio się pochwalić. Wykorzystanie warsztatu mediewistycznego wraz z poszerzeniem bazy źródłowej w badaniach nad historią gospodarczą i społeczną Polski w XVI-XVIII w. znalazło odzwierciedlenie w rozprawie habilitacyjnej, która otrzymała w 1967 r. nagrodę III stopnia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. Wyniki Jego badań w formie syntetycznej zostały upowszechnione w językach kongresowych na łamach ważnych periodyków historycznych i ekonomicznych w latach 1966-1970 oraz w 3. tomie syntezy „Zarys dziejów gospodarstwa wiejskiego w Polsce” z 1970 r.

W ramach problematyki historii gospodarczo-społecznej powstały w latach 1958-1978 prace nt. struktury majątkowej szlachty łęczyckiej oraz sieradzkiej i wieluńskiej w XVI-XVIII w. Również w wydanej w 1968 r. monografii „Z dziejów chłopów polskich (od wczesnego feudalizmu do 1939 r.)” znalazł się fragment Jego pióra o społecznej pozycji chłopów w XVI-XVIII w.

Ale już w 1975 r. ukazała się książka pt. „Cele lewicy polskiej u schyłku XVIII wieku”, podejmująca nową problematykę badawczą. Nowy kierunek badań wymagał modyfikowania i uzupełniania warsztatu historycznego, poszukiwania nowych źródeł, stosowania nowych metod. Badania nad kulturą polityczną Rzeczypospolitej szlacheckiej ukoronowane zostały w 1994 r. ważną w twórczości Profesora książką „Referendum trzeciomajowe. Sejmiki lutowe 1792 roku”. Jest to oparte na gruntownej kwerendzie źródłowej studium poświęcone stosunkowi szlachty do reformatorskich dokonań Sejmu Czteroletniego i Konstytucji 3 Maja. Sejmu Wielkiego dotyczą też następne Jego prace nt. świadomości politycznej prowincjonalnej szlachty (1997), wkładu Puławian w obrady Sejmu Wielkiego (2005), sejmowej debaty podatkowej w 1789 r. (2006) i inne. Podobnie jak prace poświęcone dziejom gospodarczym, również prace dotyczące historii politycznej uzyskały wysokie oceny i stanowią trwały dorobek historiografii, dotyczącej dziejów Polski XVI-XVIII w. Bibliografia drukowanych prac Profesora Wojciecha Szczygielskiego liczy 82 pozycje i 3 oddane do druku.

Znaczące są także zasługi Profesora Wojciecha Szczygielskiego dla Instytutu Historii, Wydziału Filozoficzno-Historycznego i Uniwersytetu Łódzkiego. Od 1992 r. kierował Katedrą Historii Polski XVI-XVIII w. Po osiągnięciu wieku emerytalnego w 2004 r. jeszcze przez 2 lata był związany

Uniwersytet
ŁÓDZKI

zawodowo pracując na czwartej części etatu w Instytucie Historii na etacie profesora nadzwyczajnego jako kurator – najpierw Katedry Historii Polski XVI-XVIII w., a następnie Zakładu o tej samej nazwie w ramach Katedry Historii Nowożytnej Polski i Krajów Nadbałtyckich.

W latach 1970-1981 był zastępcą dyrektora Instytutu Historii UŁ do spraw dydaktycznych. Od 1980 do 1983 r. był członkiem Zespołu Kierunkowego Historii w Centralnym Ośrodku Metodycznym Studiów Nauczycielskich. W latach 1986-1989 był członkiem Zespołu Dydaktyczno-Naukowego Nauk Historycznych w Podzespole Historii przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a potem Ministerstwie Edukacji Narodowej.

Od początku swej pracy w UŁ jest członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego. W 1965 r. wstąpił do Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Od 2003 r. jest członkiem Kapituły Fundacji *Aurea Democratia*.

Prof. dr hab. Wojciech Szczygielski wypromował 130 magistrów historii i 3 doktorów nauk humanistycznych w zakresie historii.

W uznaniu zasług położonych dla Wielunia i ziemi wieluńskiej w 1983 r. został wyróżniony godnością Honorowego Obywatela Miasta Wielunia.

Opracował: prof. dr hab. Jan Szymczak